

Bijlage 1. Overzicht uitvoering maatregelen GGP.

Datum

22 september 2019

Inleiding

Met de vaststelling van het Uitwerkingsplan Gemeentelijk Grondstoffenplan (GGP) op 17 juli 2017 (<http://ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=zwolle&agendaId=e3f72565-f819-49e5-b119-ec9278b387fe&FoundIDs=&year=2017>), agendapunt 14) gaf uw raad het startsein om maatregelen te nemen om de hoeveelheid restafval terug te brengen tot de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) van gemiddeld 100 kg per inwoner per jaar in 2020. De dubbeldoelstelling hierbij is 'duurzamer, maar niet duurder'. In deze bijlage informeren wij u over de voortgang van de activiteiten van afgelopen jaren en wat we de komende tijd gaan doen.

Tekst coalitieakkoord

Duurzaamheid betekent ook het sluiten van de afvalstofencyclus. Daarom zetten we verdere stappen in afvalscheiding. Daarbij gaan we uit van het stimuleren van goed gedrag. De pilot die nu loopt om het scheiden van afval te belonen, willen we uitbreiden naar andere delen van de stad. Nog niet op alle plekken in de stad is de infrastructuur aanwezig voor omgekeerd inzamelen. Waar mogelijk leggen we deze aan.

Spoor A: Faciliteren

Binnen spoor A staan verscheidene maatregelen gepland, zodat alle inwoners de mogelijkheid hebben afval en grondstoffen goed en makkelijk te scheiden. De belangrijkste is het mogelijk maken voor de hoogbouw en compacte bouw om hun afval gescheiden aan te bieden (Voorzieningen hoogbouw). In het verleden is de laagbouw door middel van "omgekeerd inzamelen"¹ al gefaciliteerd om afval en grondstoffen te scheiden.

Tot en met voorjaar 2020 is de hoogbouw in alle wijken gefaciliteerd om hun grondstoffen gescheiden aan te bieden, met uitzondering van Holtenbroek, Assendorp en de Binnenstad. Dit is net als bij laagbouw gericht op de inzameling van Plastic- en Metalen verpakkingen en Drankenkartons (PMD). Daar waar mogelijk zijn bij nieuwbouw van hoogbouw elders in de stad voorzieningen getroffen om nieuwe bewoners direct na oplevering te faciliteren voor afvalscheiding.

Grote complexen worden voorzien van een een brenglocatie met collectieve voorzieningen. Ook daar waar meerdere geclusterde kleinere complexen bij elkaar faciliteren we op deze manier. Elders zoeken we oplossing door om de week PMD in zakken en papier 'los' op te halen.

Brenglocatie met collectieve voorzieningen aan de Voorsterweg - Westenholte

Er is een planning om wijk voor wijk faciliteiten te realiseren, waardoor alle hoogbouw haar grondstoffen gescheiden kan aanbieden. Meer dan 30% van de woningen in Zwolle bestaat uit hoogbouw of compacte laagbouw. Er is dus sprake van een grote opgave. Ten opzichte van de oorspronkelijke planning is sprake van enige vertraging:

- Naast het faciliteren van de bestaande hoogbouw vraagt het sterk gegroeide aantal inbreidings- en transformatieprojecten ook aandacht. Dit laatste was bij de vaststelling van het Grondstoffenplan niet voorzien.

¹ Zie <https://www.zwolle.nl/afval/omgekeerdinzamelen>

Datum 14 mei 2019

- Op meer plekken dan verwacht is maatwerk nodig. Dit vraagt zorgvuldigheid en tijd. Zonder dit maatwerk is de kans groot dat de voorzieningen niet het gewenste effect hebben.
- Bij een deel van de hoogbouw wordt het restafval nog met grote in pandige rolcontainers ingezameld. De aanpassing hiervan wordt gecombineerd met de uitrol van faciliteren van de hoogbouw voor de inzameling van Grondstoffen.

Dit betekent dat, ondanks de inzet van extra capaciteit bij zowel de gemeente als ROVA, de uitrol van faciliteren hoogbouw iets minder snel gaat dan verwacht. Naar verwachting is de hoogbouw en compacte bouw eind 2021 in heel Zwolle gefaciliteerd.

Speciaal aandachtspunt blijft de gescheiden inzameling van GFT bij hoogbouw. Die inzameling van GFT bij hoogbouw is een landelijk probleem dat veel aandacht heeft en waarvoor nog geen succesvolle aanpak is ontwikkeld. Wel worden verschillende interventies beproefd in het land. We volgen deze ontwikkelingen en faciliteren zoveel mogelijk daar waar voldoende draagvlak is.

Andere maatregelen

1. Vervangen en verbeteren verouderde systemen en optimalisatie milieueilandjes

Daar waar nodig zijn verouderde systemen vervangen door nieuwe ondergrondse verzamelssystemen. De grote inwerpopeningen van de ondergrondse restafvalcontainers worden verkleind van 80 naar 60 liter.

Milieu-eiland Jumbo Assendorp, gecombineerd met milieustraatje hoogbouw

2. GRIP-wagen

Sinds het najaar van 2018 staat de GRIP-wagen op veel locaties in de stad. Bewoners kunnen hier grondstoffen naar toe brengen die bij elk huishouden ontstaan, maar vaak in omvang of hoeveelheid te klein zijn om apart naar het Brengstation op Hessenpoort te brengen. De acceptant van de GRIP-wagen geeft tevens informatie over de nut en noodzaak van afvalscheiding. De resultaten laten zien dat de GRIP-wagen al direct vanaf het eerste moment goed wordt gevonden door de Zwollenaren. Er is een lichte verschuiving te zien van informatie vragen naar grondstoffen brengen.

Bij de GRIP-wagen kunnen 6 stromen ingeleverd worden. Dit zijn elektrische apparaten, hout en puin (klein), piepschuim, vlakglas, harde kunststoffen en klein chemisch afval. Inmiddels zijn aan deze lijst ijzer en metalen toegevoegd. Het zijn grondstoffen waar we iets nieuws van kunnen maken.

GRIP wagen

Datum

14 mei 2019

3. Inzameling luiers en incontinentiemateriaal

Eind 2018 is de eerste, kleine, verwerkingsinstallatie voor luiers en incontinentiemateriaal in gebruik genomen in Nijmegen. Landelijk gezien zijn er meerdere initiatieven die wellicht in de komende jaren interessant zijn om te volgen en eventueel bij aan te sluiten. Zelfs als alle bestaande en voorgenomen installaties in gebruik zijn, levert dit onvoldoende verwerkingscapaciteit op voor de totaal beschikbare hoeveelheid luiers en incontinentiemateriaal in Nederland. Er is dus sprake van het gefaseerd groei naar een volledig circulaire verwerking van alle luiers en incontinentiemateriaal. We houden deze ontwikkelingen in de gaten om waar mogelijk aan te haken. Belangrijk criterium voor ons is de milieu-impact van de verschillende recyclingmethoden. Hierin werken we met ROVA nauw samen met onze partnergemeenten Apeldoorn en Deventer.

4. Inzameling Oud Papier en Karton (OPK)

Bij de huidige wijze van verzamelen van oud papier wordt gebruik gemaakt van verenigingen, scholen en kerken. Veel verenigingen krijgen in een aantal gevallen een vergoeding die niet in verhouding staat tot de geleverde inspanning.

De complexiteit van het vraagstuk en de prioriteit die we hebben gelegd bij andere onderdelen van het Grondstoffenplan heeft er toe geleid dat een voorstel nu samen met het voorstel voor de invoering van Zwols Belonen aan uw raad wordt voorgelegd.

Spoor B: Motiveren

Binnen het spoor Motiveren worden inwoners via gerichte communicatie en informatieverstrekking gestimuleerd afval te voorkomen en/of beter afval en grondstoffen te scheiden. We laten zien wat voorkomen van en goed scheiden van afval en grondstoffen oplevert. Het merendeel van de brede communicatie-activiteiten is in gang gezet en loopt. Komende jaren zetten we naast brede communicatiecampagnes in op een gerichte doelgroepenbenadering. We zoeken een verdieping, gericht op structurele gedragsbeïnvloeding. We houden daarbij rekening met verschillen in leefstijlen en verschillen tussen wijken, waarbij de verbinding met het spoor Faciliteren wordt versterkt.

Proef Afval Bewust

Eén van de in het oog springende maatregelen is een geheel nieuwe vorm van communicatie in de afvalwereld door middel van een app op de smartphone (Afval Bewust). Deze proef is in samenwerking met ROVA en de gemeente Raalte tot stand gekomen en binnen Zwolle uitgevoerd in de wijk Aa-landen. Bewoners hadden de mogelijkheid om, na het installeren van een speciale afval-app, hun Android-smartphone te gebruiken voor het openen van de ondergrondse restafvalcontainer. De app

werd tegelijkertijd gebruikt om de gebruikers informatie te geven over hun aanbiedingsgedrag ten opzichte van zichzelf (vergelijking met eerder jaar), ten opzichte van hun buurtbewoners of naar aanleiding van een door henzelf gesteld doel. Daarnaast ontvingen deelnemers informatie en tips over nut en noodzaak van afvalscheiding. In Zwolle hebben 745 actieve deelnemers meegedaan aan de proef. De proef is gestopt in maart 2019. Nu wordt de proef geëvalueerd, mede met behulp van gedragswetenschappers van de Rijksuniversiteit van Groningen. We informeren u op een later moment over de resultaten en het vervolg.

Datum 14 mei 2019

Andere maatregelen

1. Afvalscheidingscampagnes en educatieprogramma's

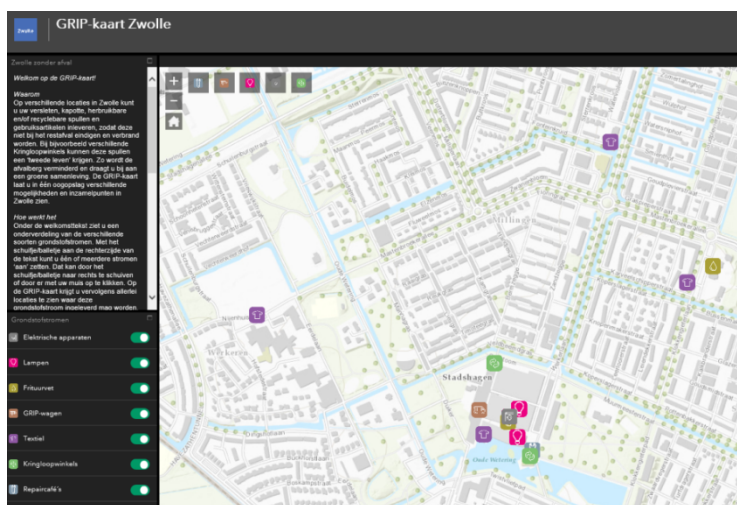
De afvalscheidingscampagnes en educatieprogramma's worden uitgevoerd, onder meer gericht op:

- Informatieverschaffing over afvalscheiding, zie <https://www.rova.nl/wat-hoort-waar>.
- Mooi schoon (tegengaan zwerfafval, zie <http://www.mooi-schoon.nl/>)
- Kerstbomenactie (jaarlijks terugkerend)
- Voorlichting basisscholen door ROVA met Groenbus, zie <https://www.rova.nl/leren-en-doen/groentour>

Jaarlijks haalt de Groenbus Zwolse basisschoolleerlingen uit groep 6, 7 en 8 op voor een bezoek aan ROVA. In 2018 waren dat 1.322 leerlingen van 46 Zwolse basisscholen. Tijdens een volledig verzorgd programma, dat een kleine twee uur duurt, leren de kinderen wat het belang is van het goed scheiden van ons huishoudelijk afval. Zij horen dat ons afval, mits goed gescheiden, een waardevolle grondstof is voor het maken van nieuwe producten, zodat de grondstoffen niet of veel minder uit de aarde gehaald hoeven te worden. De Groentour biedt de leerlingen handelingsperspectief zodat zij weten wat ze zelf kunnen doen om verspilling tegen te gaan en hoe zij de grondstoffen kunnen aanbieden voor hergebruik of recycling.

2. GRIP-kaart

Om inwoners te helpen bij een 'Zwolle zonder Afval' is op 20 december 2018, in navolging op de GRIP-wagen, de GRIP-kaart gelanceerd. Met de kaart maken we inzichtelijk waar de GRIP-wagen staat en waar bijvoorbeeld batterijen, frituurvet of lampen ingeleverd kunnen worden. Door feedback van de klankbordgroep zijn ook de repaircafés en kringloopwinkels van Zwolle op de kaart gezet! Bij het intypen van een adres krijgt men een overzicht met de dichtstbijzijnde inzamelpunten. De kaart is voor iedereen beschikbaar via www.zwolle.nl/gripkaart en www.zwollezonderafval.nl/gripkaart. Bij de doorontwikkeling van de ROVA-app wordt de wens meegenomen om deze gegevens te tonen in de app.

3. Eenduidige bestickering ondergrondse containers.

De bestickering van de ondergrondse containers voor restafval en grondstoffen is vernieuwd. Er is aangesloten bij de systematiek van Rijkswaterstaat, met eenduidige kleuren, symbolen en teksten.

Datum 14 mei 2019

4. Participatie en samenwerking Klankbordgroep

Naast specifiek contact met de Milieuraad Zwolle is een klankbordgroep geformeerd waarvoor circa 20 inwoners zich hebben aangemeld. Met deze groep worden verschillende aspecten uit het Uitwerkingsplan besproken. Er is geen vaste frequentie waarop deze groep bijeen komt. Zij worden zoveel mogelijk meegenomen in de lopende zaken en hen wordt input gevraagd als het om de uitvoering gaat van bijvoorbeeld de GRIP-wagen, de GRIP-kaart en dergelijke.

5. Verpakkingsvrij winkelen

“Verpakkingsvrij, het hoeft niet ingewikkeld.” Met deze slogan is in oktober 2018 de actie van start gegaan waarbij bewoners en het winkelend publiek in Zwolle er op worden gewezen dat er ook veel producten zonder verpakking kunnen worden gekocht. Deelnemende winkels zijn voorzien van een Verpakkingsvrij-logo. Op de website www.verpakkingsvrij.nu staan alle deelnemende winkels genoemd. Hiermee willen ROVA en de gemeente stimuleren dat er minder verpakkingen worden gebruikt die al heel snel in de afvalfase terecht komen.

6. Ja/Ja-sticker

Aanvullend aan het Grondstoffenplan heeft de raad aangegeven in Zwolle de Ja-ja-sticker te willen invoeren. In de gemeente Amsterdam geldt nu een verbod op het verspreiden van ongeadresseerd reclamedrukwerk. Bewoners die dergelijk materiaal toch willen ontvangen, kunnen dit aangeven door een Ja/Ja sticker op de brievenbus te plakken. Meerdere gemeenten in Nederland zijn voornemens een dergelijke sticker in te voeren. Er wordt gewerkt aan een voorstel voor invoering van een ja/ja sticker in Zwolle.

JA Huis-aan-huis-bladen

JA Ongeadresseerde reclame

7. Tegengaan bijplaatsingen bij ondergrondse containers.

De laatste jaren zien we met de groei van het aantal ondergrondse containers ook een groei van het aantal bijplaatsingen bij ondergrondse containers. De komende tijd ontwikkelen we een gerichte aanpak waarbij de gemeente Zwolle en ROVA samenwerken. We hanteren daarbij de handreiking voorkoming bijplaatsingen van dat in opdracht van Rijkswaterstaat, Mooi Schoon en de NVRD is opgesteld. Het gaat daarbij om een gerichte locatieafhankelijke aanpak met een mix van communicatie tot handhaving. Als proef zijn er op twee locaties zogenaamde containertuintjes geplaatst. Komende tijd gaan we onderzoeken of hiermee bijplaatsingen kunnen worden voorkomen.

Datum 14 mei 2019

Spoor C: Belonen

Spoor C omvat de uitwerking van een financiële prikkel om het verminderen van en goed scheiden van afval en grondstoffen te belonen.

Van november 2017 tot en met mei 2018 liep de proef Achteraf Belonen. Bij deze proef kregen deelnemers de mogelijkheid geld terug te krijgen door minder restafval aan te bieden.

Ruim 3.000 huishoudens kregen de mogelijkheid geld terug te krijgen door minder restafval aan te bieden. Deelname was vrijwillig. In totaal heeft slechts 1,8 % van de huishoudens aangegeven niet te willen deelnemen. Tijdens de proef is de hoeveelheid restafval verminderd met 18% ten opzichte van de nulmeting. Restafval werd minder vaak aangeboden, de aangeboden hoeveelheid per keer was groter (volle trommel). Ook de hoeveelheid aangeboden PMD nam significant toe. Er werd meer afval aangeboden bij het Milieubrengstation op Hessenpoort. Aan het eind van de proef heeft 57 % van de deelnemers geld terug gekregen. Het merendeel van deze huishoudens kregen de maximale beloning. Van de geënquêteerden gaf 75% aan dat de hoogte van de beloning niet bepalend was om hun hun gedrag aan te passen. Uit enquêtes blijkt ook dat de bewoners in het proefgebied positief zijn over de proef.

Laagbouw	Hoogbouw	Beloning (€)	
aantal aanbiedingen in de proefperiode		Eenpersoons huishouden	Meerpersoons huishouden
t/m 15	t/m 17	20,00	25,00
16	18	18,00	22,50
17	19	16,00	20,00
18	20	14,00	17,50
19	21	12,00	15,00
20	22	10,00	12,50
21	23	8,00	10,00
22	24	6,00	7,50
23	25	4,00	5,00
24	26	2,00	2,50
25 of meer	27 of meer	0,00	0,00

Staffel proef achteraf belonen

Uit de evaluatie blijkt wel dat de reductie van het restafval in de proef niet voldoende is om het uiteindelijke doel van 100 kg/inw/jr te halen. Dit heeft geleid tot onderzoek naar en het voorstel voor het invoeren van Zwols Belonen.